

LISTEK.

Pomoč v stiski.

(Povez po resničnem dogodku.)

(Dalje.)

Globoko vzdihnjši in solznih oči vstane deklica in stopi iz svetišča. V veliki zadregi je bila, ko vidi, da jo je opazoval ta neznani gospod! Zardi v okroglo lice ter hoče zbežati.

„Čegava si, deklica?“ vpraša jo neznanec.

„Majerjeva“, odgovori deklica. Bil je to stari hišni priimek njenega očeta. Le s tem pridevkom je bila njena mati nekaterim osebam znana; žena je hotela nepoznana ostate; zato je tudi hčer naučila, da se naj tako imenuje, če bi jo kdo vprašal po imenu. Kakor vsak vidi, to ni bila nikaka laž.

Majerja baron v mestu in okolici ni poznal nobenega. Vedel je torej sedaj ravno toliko kakor poprej.

„Za koga si pa molila tako goreče?“ jo vpraša. Anica zardi v lice ter pravi: „Za mamo.“

„Kako pa, da so te pustili samo v hosto?“

„Saj ni daleč od doma. Tam gori je naša hiša.“

„Kaj so mama bolni, da si molila za nje?“

„Da. Ležijo že več ko 3 tedne. Po letu, ko so

bili še zdravi, sva bili večkrat tu. Zaljšali sva to podobno s svežimi cveticami, katere sva natrgali v gozdu. Sedaj jeseni pa, ko jih ni več zunaj, so mama postavili ta dva lončka s cveticami sem, jaz pa pridem dvakrat v tednu, da jih zalijem.“

Nehote se domisli baron zopet svoje umrle matere, ki je tudi tako skrbno zaljšala to sveto podobo. — Dekličina priprostost in prijaznost mu je bila jako všeč. Zato jo vpraša dalje:

„Ali so mati nevarno bolni?“

„Nič ne morejo vstati. Pa denarja nimajo, da bi plačali zdravnika in kupili zdravil. V hiši pa je mrzlo, ker ni drv, da bi peč zakurili.“

„S čim pa kuhate, če pimate drv?“

„Saj nimamo kaj. Vsak dan grem doli v samostan po juhe.“

Barona je odkritosrčnost silno ganila. „Siroti“, misli si, „zima že trka na duri, pa niti živčaja niti drv ni pri hiši. To mora biti velika revščina!“

Poseže po listnico, išče nekaj trenutkov po predaleh, zgaane nekaj v papir ter izroči deklici:

„Na, pa nesi to-le mami domov. Kadar bo to poslo, pa se oglasi doli v gradu!“

„Prosim, gospod, ne vem, kje je Vaš grad.“

Usmiljeni mož seže še enkrat v listnico ter da dekletu lep trd listič, na katerem je bilo tiskano njegovo ime. „No“, pravi, „sedaj boš pa že našla moj dom.“

Deklica se prav lepo zahvali za prejeti dar in hiti urnih nog proti domu, gosposki lovec pa stopi v kapelico, v kateri ni bil že mnogo, mnogo let.

VI.

Drugo jutro so bile vse strehe bele. Kdor je hotel črez ulico, moral je gaziti sneg do kolena, ali pa

počakati, da je bila narejena gaz: kmetovo prerokovanje se je izpolnilo.

Se predno se je prav zdanilo, raznesla se je po vsem mestu novica, da je barona Kala znanjalo.

Čakali so ga domači do polnoči, ker so mislili, da se je morebiti zamudil pri kakem znanu. A ko ga le ni bilo od nikoder, šli so graščinski hlapci kmalu po polnoči v bližnjo hosto, kamor je baron popoldne navadno zahajal.

Gazili so okoli po snegu do jutra, toda brez najmanjšega vspeha. Po gospodarju ni bilo nobenega sledu!

Zastonj je bilo tudi povpraševanje po mestu. Nihče ni vedel nič zanesljivega. Pa nekateri so vendar-le trdili, da so videli barona na potu v graščinsko hosto.

Ni kazalo drugega, nego da so šli še enkrat v graščinsko reber ter pregledali hosto kolikor mogoče natanko. Graščinskim hlapcem se je pridružilo lepo število krepkih meščanov. Kdaj bi bila preiskala peščica graščinskih hlapcev obširno hosto?! Gospa baronica je bila obljubila velik dar onemu, kateremu bi se posrečilo najti dragega ji soproga.

Dobre četrte ure potem sta se pogovarjala v samostanski vsprejemnici pater Ladislav in gospa baronica.

„Brzjavila sem v B., a ne veđo ničesar o njem. Šli so ga sedaj v drugič iskat doli v gozd, pa Bog ve, ali ga najdejo! Tako sem žalostna in obupana, da ne vem, kaj naj počnem.“

„Boljšega sveta Vam ne morem dati, gospa, kakor da pokličete sv. Antona Padovanskega na pomoč. Svetišče sv. Antona Padovanskega v Kalternu na Tirolskem, kjer se je godila ta povest, je najslavnejša božja pot tega svetnika na Nemškem. Ta svetnik posebno rad pomaga tedaj, kadar se kaj izgubi.“

„Saj res“, vsklikne gospa, „da mi to ni prišlo že poprej na misel! Sama sem bila že mnogokrat uslišana. Tudi imam posebno zaupanje k temu svetniku.“

„Se nekaj, gospa! Opoldne pridejo reveži k samostanskim vratom južinat. Ako daste vsakemu majhen dar in jih prosite, da gredo v cerkev pred čudodelni oltar za Vaš namen molit, gotovo bodo to radi storili. Ne dvomim, da bo ljubi Bog na priprošeno svetnikovo uslišal njih molitev.“

Gospa se zahvali za svet, se poslovi ter stopi v cerkev. Poglekne pred oltar ter se vtopi v gorko molitev.

VII.

„Oh, mama, kaj sem videla danes v samostanu!“ pripovedovala je Anica, stopivša v sobo, in je postavila posodo na mizo.

„Kaj neki?“

„Neka gospa je silno jokala. Dala je vsakemu dvajsetico ter prosila, da bi šli molit v cerkev.“

„Ali ne veš, zakaj se je jokala?“

„Ne, prišla sem malo prepozno, pa nisem vsega slišala, kar je rekla.“

„Zakaj pa nisi koga vprašala?“

„Nisem si upala, ker nikogar ne poznam. Pa tudi ne morem govoriti s tistimi berači, ki tako čudno

in strašno gledajo. Ko sem čakala na posodo, slišala sem dva berača, ki sta jedla na klopi iz ene skledice ter se pogovarjala o gospej. Eden je rekel: „Dober zaslužek bi imeli, če bi se vsak dan izgubil kak tak bogatin. Ne bi nam bilo treba laziti po hišah. Drugi pa je samo nekaj mrmral.“

Med pripovedovanjem je pripravila Anica v čedno posodo južino ter jo dala mami na posteljo.

Mati so molče jedli, hčerka pa jim je držala skledico, ljubko jih božajoč po potni glavi. Kar rečejo mati:

„Kaj pa, če bi se bil izgubil tisti mož, ki si ga videla včeraj doli pri kapelici? Morebiti se mu je v hosti pripetila nesreča, pa ga je zasnežilo po noči. Vzemi iz omare tisto vizitnico, ki ti jo je včeraj dal, pa teci ž njo doli v grad; saj veš, v tisto visoko hišo, ki stoji na griču pod mestom!“

Ko mati Anico še pouče, kako mora gospa nagovoriti in kako se ima v gradu vesti, vzame ta v roke tisti trdi listič papirja, ki ga je ji bil dal včeraj neznan gospod, ter sleče z njim proti mestu.

„Kaj bi rada?“ zareži se graščinski hlapec nad deklico, stopivši skozi odprta vrata na dvorišče.

„Z gospo baronico bi rada govorila“, odgovori Anica.

„Danes nimamo časa govoriti z berači“, obregne se vnovič ošabni hlapec. Deklica je bila zavita v veliki robec, zato ni bilo videti njene gosposke obleke. Nogavice in čevlji pa so bili vsi otepeni od snega.

Hudo je zaskel zaničljivi priimek deklico, ki je še pred letom dni hodila po krasnih sobah, pogrnjenih z dragocenimi preprogami. Vendar se je delala, kakor da bi ne bila slišala prezirljivih besed, ter šla tiho naprej.

„Ali ne slišiš, kaj sem rekel? Gospa nimajo časa“, zažere se surovež na vse grlo ter skoči za dekletom.

Stari sultan, ki je dremal pred konjskim hlevom, se je vzbudil, in ko je slišal hlapca vpiti, mislil je, da je to znamenje, da naj tudi on poseže vmes; v istem hipu se zakadi za Anico, ji skoči zadržati ter jo pri tej priči podere na tla.

„Jezus Marija!“ zaječi ubožica, ko se zgrudi na tla.

Hlapec se prestraši, ko vidi, kaj je storil pes. „Izpusti, beži!“ kriči nad psom ter plane tja, da bi branil nesrečnico pred razsrjeno živaljo.

Na grozni krik prihičita gospa in hišina vsi prestrašeni iz grada.

„Za Boga, kaj se je zgodilo?“

„Pes ni bil priklenjen, pa je skočil na to deklo, ki je šlo tod mimo“, zvrnil je hlapec hinavsko vso krivdo na neumno žival.

„Bog se usmili, deklo je omedlelo! Hitro dajte kisa in mrzle vode!“

In začeli so jo drgniti po sencih s kisom ter hlajčiti z vodo.

Poneso jo v grad.

(Dalje prihoi.)

Iz celega sveta.

Kakor vsi dosedanji papeži, tako je tudi sedanjí sv. Oče, Pij X. že določil prostor za svoj bodoči grob. Grob bo skrajno priprost, okrašen le z navadno marmorno ploščo, ki bo nosila skromen grobni napis.

Gostilničarji in davek na vžigalice. Dunajska zadruga gostilničarjev namerava tedaj, ko se vpelje davek na vžigalice, odrediti, da gostilničarji nič več ne postrežejo gostom z vžigalicami. Vsak gost bo moral skrbeti sam za vžigalice.

Ledene plošče odnesle 22 ribičev. Peterburški časniki poročajo iz Astrahana, da se je odločila ledena plošča in odnesla s seboj 22 ribičev. Odposlal se je poseben parnik, da jih reši.

Grozna nesreča. Iz Varšave poročajo: Blizu postaje Ruduila se je pripetila v vlakú kijevske železnice grozna nesreča. Neki potnik III. razreda je razbil vsled neprevidnosti steklenico, v kateri je bil benecin. Benecin se je razlil po tleh vagona in se tam užgal ob ostanku goreče cigarete. Dogodila se je grozna eksplozija. Ena stena vagonov je bila raztrgana. In večje število se je užgalo ter popadalo na železniški tir. En otrok je zgorel. Skoro vsi potniki v omenjenem vagonu so se težko opekli. Štirje leže smrtno nevarno poškodovani v bolnišnici.

Nesreča na mornariških vajah. Dne petega marca ponoči, so se vršile mornariške vaje nemške torpedne mornarice proti križarkam. Križarka „York“ pa se je zaletela v torpedovko „178“ in jo je prerezala. Torpedovka se je takoj potopila. Utonilo je 68 mož, 15 mornarjev so rešili.

Zrtve Avstrije v slučaju vojne. Predaval je v društvu zdravnikov na Dunaju ranocelnik (kirurg) profesor pl. Hochenegg o „Sanitetnih vojnih pripravah Avstrije“. Tekom štirih let, rekel je, se nahaja naša domovina že drugič v vojni nevarnosti. Ko je bila leta 1909 nevarnost že zelo velika, si je predavatelj stavil vprašanje, ali je Avstrija dovolj pripravljena za slučaj vojne? Kakor je izračunal prejšnji šef našega vojaško-zdravniškega očeirskega zbora, Uriel, bi morala Avstrija v slučaju vojne računati s 100.000 ranjenci. Dvorni svetnik Hochenegg smatra to število za prenizko. Od 100.000 ranjencev pa jih odpade 60.000 na Avstrijo, 40.000 pa na Ogrsko. Za 10

tisoč ranjenih Avstrijcev postavi „Rdeči križ“ potrebne bolnišnice in postelje. Če vzamemo, da more ena bolniška postaja sprejeti 200 ranjencev, potrebujemo 250 takih postaj. Če računamo v eni sobi take bolniške postaje 20 postelj, tedaj bo treba 2500 bolniških sob. Za vsako bolniško postajo bodo potrebni 3 kirurrgično izsolani zdravniki, torej skupno 750 kirurrgov. 750 kirurrgov bi se dobilo. Nedostajalo pa bi bolniških streljav. Avstrija rabi za vsako vojaško bolniško postajo 2 izučeni streljavki in za vsakih 20 ranjencev 3 streljavke, torej 8000 streljavk.

Strašen požar v Tokiu. Zgorelo 3.300 hiš. 15 tisoč oseb brez strehe. V Tokiu na Japonskem je divjal dne 19. februarja strašen vihar, med katerim je izbruhnil sredi mesta požar. Vsled viharja se je požar strašno hitro razširjal. Vse vojaštvo je bilo alarmirano, ognjegasci so delali z najhujšo silo, a vihar je vsako resilno delo preprečil in ves mestni del Canda je zgorel. Mestni del Canda tvori središče dijaškega življenja, kjer se nahaja veliko šol, ki so zgorele. Uradno so dognali, da je zgorelo 3.300 hiš in da je 15 tisoč oseb brez strehe.

Dezertar v ženskem krilu. Iz Katovice v Prusiji poročajo: Ker se Avstrija še ni razoržila (demobilizirala), ne dovoljujejo okrajna glavarstva na severu delavcem izseljevanja, četudi le začasnega, v Prusiji, na Saško ali na Bavarsko. Delavci pa se vedno bojijo izbruhnja vojne s Srbijo; zato se poslužujejo raznih sredstev, kako bi šli čez mejo. Pred nekaj dnevi je zdravnik v Plesu zapazil med došlimi delavkami, ki lahko gredo delat črez mejo, neko mlado in lepo deklo, ki je skušalo odtegniti se viziti. Zdravnik je mislil, da se deklo sramuje, ko je pa prišel blizu nje, mu je deklo povedalo, da je fant, ki je pobegnul, ker se je bal, da ga pokličejo pod orožje.

Beli suznji. V Novem Jorku je več kot 250 suznilnic za čevlje, v katerih je zaposlenih okrog 1500 dečkov, ki so večinoma grške narodnosti. Položaj teh malih dečkov, kakor poroča njujorški naseljeniški urad, ni nič drugega, kakor površno poslabšana oblika suženjstva. Dečki so skoro vsi le polzrastli in taki, kojih družine živijo v Evropi. V Ameriko so ti ubogi dečki prišli z ljudmi, ki so se izdajali za njih strice, „varuhe“ in podobno, v resnici pa so sami izkoriščevalci malih izseljenčkov. Med „varuhom“ na eni ter dečkom in njegovimi starši na drugi strani, obstoji pogočiba, na podlagi katere mora deček gotovi čas de-

lati zastonj za „varuha“, med tem, ko se „varuh“ zaveže, da bo dajal dečku na leto odškodnine v znesku med 80 do 240 dolarji. Starši teh otrok niti ne slutijo pri sklepanju pogodbe o pemili usodi, ki čaka njih sinove v svobodni Ameriki. Ti revčki se nahajajo v naravnost žalostnem in usmiljenja vrednem položaju. Dečki, ki delajo v bajtah za mazanje čevljev, morajo vsak dan vstati že ob 5. uri. Kot zajtrk dobijo kos kruha in malo odpadkov cikoriije. Ob 9. uri morajo biti že v snažilnici pri delu. Opoldne izginejo za nekaj minut, da v nekem posebnem prostoru v največji naglici povžijejo svoj obed, ki obstoji iz kruha in sira ali pa iz kruha in oliv. Ob 10. ali 10. uri zvečer (ob sobotah in nedeljah še pozneje) se snažilnice zaprejo. A dečki svoje dnevno delo še niso dokončali; oni morajo poprej, ko gredo domov, snažilnice očistiti. Potem se smejo še-le vrniti v svoje revno prenočišče in se zadovoljiti s skrajno slabo večerjo. Do smrti utrjeni gredo v postelj, če se ubogo ležišče, kjer so tesno drug poleg drugega nalaščeni, sme imenovati postelja. In drugo jutro ob 5. uri se začne zopet to „nežno“ življenje z nova. Tako gre od prvega do zadnjega dne v letu, brez počitka, brez odmora. „Varuhi“ skrbno pazijo, da se dečki, ki jih imajo v službi, ne naučijo angleškega jezika, ali da ne sklenejo prijateljstva z drugimi ljudmi. Nahajajo se v Novem Jorku grški snažilci čevljev, ki žive po 3 leta in še več v Novem Jorku, a ne poznajo drugih ulic, kakor one, po katerih korakajo vsak dan od prenočišča v delavnico in nazaj. Skoro vsak, ki da čevlje snažiti, da dečkom malo napitnino. Večinoma pa ta napitnina tudi izgine v žepih neusmiljenih „varuhov“.

Poroča na menice. V Ameriki se je izvršila jako čudna poroka. Ugledni trgovec Selbert v Kilennyju je obljubil neki mladi deklici, da jo poroči 14 dni po smrti svoje soproge. Kot jamstvo ji je izročil menico, ki je skoro gotovo veljavna le v Ameriki, s sledečo vsebino: „Zavežujem se, da hočem 14 dni po smrti svoje soproge poročiti gđč. Elzo Morand, oziroma ono, ki mi predloži to menico.“ — Menico je zapustila v svoji oporoki neki svoji prijateljici. Toda tudi ta je umrla pred smrtjo trgovčeve soproge. Menico je dobila končno nečakinja Elze Morandove. Ta je predložila menico trgovcu, ko je tudi umrla njegova soproga. Trgovec jo je poročil. — Prav po ameriški!

Slovenke! Agitirajte za naš list.